

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti komplex összehasonlító esszé feladatok

A Bocskai-felkelés és a Rákóczi-szabadságharc

2025-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT

A Bocskai-felkelés és a Rákóczi-szabadságharc (komplex – összehasonlító)

Szempontok	Műveletek és tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a Bocskai- és a Rákóczi-szabadságharcot veti össze a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti, hogy a Bocskai-felkelés 1606-ban zárult le / a bécsi békét 1606-ban kötötték meg.	0–2
	T2 Rögzíti, hogy a Rákóczi-szabadságharc 1703-ban tört ki, valamint rögzíti, hogy 1711-ben zárult le / 1711-ben kötötték meg a szatmári békét.	0–2
	T3 Rögzíti, hogy a Bocskai-szabadságharc idején az ország három részre volt szakadva; <i>vagy</i> rögzít legalább két térbeli elemet a téma kapcsán (pl. Erdély / a Partium területéről indult ki, az első győzelmet Almosdnál aratták, Szerencsen zajlott a Bocskait fejedelemmé választó országgyűlés).	0–2
	T4 Rögzíti, hogy a Rákóczi-szabadságharc idején Magyarország a Habsburg Birodalom része volt, <i>vagy</i> rögzít legalább két térbeli elemet a téma kapcsán (pl. a Rákóczi-szabadságharc a Tiszahátról / Tarpáról indult el, Rákóczit a szécsényi országgyűlésen választották vezérlő fejedelemmé, Ónódon zajlott a trónfosztó országgyűlés, a legnagyobb csatát Trencsénél vívták).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. szabadságharc, felkelés, király, fejedelem.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. rendi sérelem, ellenreformáció, kuruc, abszolutizmus.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges elemet a forrás alapján (pl. az ország a tizenötéves háború végén rossz állapotban volt / adósságok és élelmiszerhiány sújtották / a hadsereg és a végvárok is rossz állapotban voltak), továbbá rögzít egy lényeges elemet a másik forrás alapján (pl. a felszabadító háborúk miatt az udvarnak hatalmas adósságai keletkeztek; az udvari adósságokat az egyes tartományokra akarták terhelni), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét felkelést egy-egy nagy háború előzte meg; a Bocskai-felkelést a tizenöt éves háború, a Rákóczi-szabadságharcot pedig a török kiűzése előzte meg; mindkét esetben igen rossz anyagi helyzetben volt a Habsburgudvar; mindkét esetben hozzájárultak a szabadságharc kirobbanásához az udvar által adósságok rendezésére tett lépések).	0–4

	<p>F2 Rögzít egy lényeges tény a forrás alapján (Bocskai győzelmét a hajdúknak köszönhetette; a hajdúk végig kitartottak Bocskai mellett), továbbá rögzít egy tény a másik forrás alapján (pl. Rákóczi seregét kezdetben csak rosszul felfegyverzett parasztok alkották; később Rákóczi csapataihoz szinte minden társadalmi réteg csatlakozott; Rákóczi seregében részt vettek korábbi végvári katonák / köznemesek / Thököly kurucok / katonaparasztok), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. a hajdúk mindkét felkelést támogatták; Rákóczi seregében jóval több társadalmi réteg játszott fontos szerepet; mindkét hadseregszervezés fontos elemei voltak a hadba vonulók számára biztosított kiváltságok; bizonyos mértékig mindkét hadsereghez csatlakozott a nemesség / végvári katonák is; Bocskai számottevő török segéderőket is kapott, Rákóczi ellenben csak francia kiképzőket; mindkét sereg alacsonyabb harcérteket képviselt a császári haderőhöz képest).</p>	<p>0–4</p>
	<p>F3 Rögzíti a térkép alapján, hogy Bocskai a Felvidéket és a Dunántúlt a hatalma alá tudta vonni, továbbá rögzít egy lényegi elemet a másik térkép alapján (pl. Rákóczi befolyásának kiterjedése 1705-ben érte el a maximumát; Rákóczi nem tudta a teljes országot hatalma alá vonni), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. az ország nagy részét mindkét mozgalom birtokba tudta venni; mindkét felkelés/szabadságharc Északkelet-Magyarországról indult ki; mindkettő mozgalom sikeréhez hozzájárult, hogy a Habsburghaderő kimerült / máshol volt lekötve; Bocskait támogatta a török, míg Rákóczit nem; Bocskai a korabeli Magyar Királyság területét, míg Rákóczi szinte a teljes országot hatalma alá vonta).</p>	<p>0–4</p>
<p>Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek</p>	<p>E1 Rögzít egy lényeges tény a Bocskai-felkelést megelőző elégedetlenség okai közül (pl. az udvar felségárulási pereket indított magyar nemesek ellen; a tizenöt éves háború terhei kimerítették az egész társadalmat; a hajdúk helyzete rendezetlen volt; erőszakos ellenreformáció zajlott), valamint rögzít egy lényeges tény a Rákóczi-szabadságharc kirobbanásához vezető okok közül (pl. a nemességet az újszerzeményi jog / a királyválasztó jog elvesztése / az ellenállási jog eltörlése állította szembe az udvarral; a szélnek eresztett végvári katonák szemben álltak az új berendezkedéssel; az erőszakos ellenreformáció is súlyos sérelmeket okozott; a jobbágyokat a háború adói terhelték meg), és ezekkel kapcsolatban tesz egy összehasonlító megállapítást (pl. mindkét eseménysort rendi sérelmek előzték meg; mindkét eseménysor előtt a társadalom számos rétegét sértették az udvar intézkedései; a jobbágyok helyzete a Rákóczi-szabadságharcban vált hangsúlyossá).</p>	<p>0–4</p>
	<p>E2 Rögzíti, hogy Bocskait erdélyi fejedelmmé / Magyarország fejedelmévé választották, valamint rögzíti, hogy Rákóczit is erdélyi fejedelmmé / Magyarország vezérlo fejedelmévé választották és ezzel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindketten legitim uralkodóként léptek föl a Habsburgokkal szemben; egyiküket sem koronázták magyar királlyá; Bocskai nem épített ki új magyar államszervezetet, míg Rákóczi önálló államot / rendi konföderációt vezetett).</p>	<p>0–4</p>
	<p>E3 Rögzíti, hogy a Bocskai-felkelést a bécsi béke zárta le, valamint rögzíti, hogy a Rákóczi-szabadságharc a szatmári békével ért véget, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. mindkét eseménysort kompromisszumos megállapodás zárta le; mind a két esetben ígéretet tett az udvar a rendi jogok betartására; mindkét</p>	<p>0–4</p>

	esetben lemondott a magyar fél a teljes függetlenségről; míg Bocskai tárgyalásainak eredménye volt a bécsi béke, addig Rákóczi nem fogadta el a szatmári békét; Bocskai a béke értelmében megtarthatta erdélyi fejedelmi címét, Rákóczi pedig nem / emigrációba vonult).	
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–4
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

A brit és az amerikai államszervezet

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT

A brit és az amerikai államszervezet (komplex – összehasonlító)

Szemponatok	Műveletek és tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a brit és az amerikai államszervezetet veti össze a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti, hogy a „dicsőséges forradalom” 1688-ban történt, vagy rögzíti, hogy a Jognyilatkozatot 1689-ben adták ki.	0–2
	T2 Rögzíti, hogy a függetlenségi háború 1783-ban zárult le, vagy rögzíti, hogy a Függetlenségi nyilatkozatot 1776-ban adták ki.	0–2
	T3 Rögzíti a téma egy térbeli elemét Nagy-Britanniával kapcsolatban (pl. fővárosa / a Parlament székhelye London, a brit szigetek egyesítése).	0–2
	T4 Rögzíti a téma egy térbeli elemét az Egyesült Államokkal kapcsolatban (pl. tizenhárom alapító gyarmat / tagállam; fővárosa Washington; nyugati terjeszkedés).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. alkotmány, hatalmi ágak (megosztása), alkotmányos monarchia, köztársaság.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. elnök, miniszterelnök, census, elektori rendszer.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti, hogy Nagy-Britanniának nincs egyetlen, írott alkotmánya / a brit alkotmány több fontos törvény összessége, rögzíti, hogy az Egyesült Államok létrejöttékor írott alkotmányt adtak ki, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. az előbbit történelmi, utóbbit kartális alkotmánynak nevezik; mindkét alkotmány rögzíti az államszervezet alapjait / az alapvető jogokat; a brit alkotmány folyamatosan bővül, az amerikaiét ki lehet egészíteni; mindkettő maig érvényben van).	0–4
	F2 Rögzíti, hogy Nagy-Britanniában vagyonos férfiaknak volt választójoga, rögzíti, hogy az Egyesült Államokban államonként eltérő volt a választójog / általában a vagyonos / adózó férfiaknak volt választójoga, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét államban alapvetően vagyoni census működött; az Egyesült Államokban szélesebb volt a választójog; a nőket a korszakban mindkét helyen kizárták a választójogból; az Egyesült Államokban ezen kívül a rabszolgákat / indiánokat is kizárták; mindkét államban a népfelség elvére épült a választójog).	0–4
	F3 Rögzíti a tory és a whig álláspont egy fontos különbségét (pl. földbirtokos vagy kereskedelmi érdekek; vidéki vagy városi szavazók; király vagy a Parlament elsőbbsége; alacsonyabb vagy magasabb adók; passzív vagy aktív külpolitika), rögzíti a föderalista és demokrata-republikánus álláspont egy fontos különbségét (pl. erős központi hatalom vagy tagállamok jogai; protekcionizmus vagy szabad kereskedelem; aktív vagy passzív külpolitika; kereskedelmi vagy földbirtokos érdekek), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét államban kétpártrendszer működött; később mindkét államban módosultak a pártviszonyok; a pártrendszert az egyéni választókerület / többségi rendszer is	0–4

	alakította; a két pártrendszer hasonlított a központi hatalomhoz / külpolitikához való viszonyukban; a két pártrendszer különbözött az alkotmányosságához való viszonyukban; mindkét pártrendszer társadalmi / gazdasági törésvonalak mentén alakult ki).	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a brit Parlament kétkamarás / a Közrendűek és a Lordok Házából áll, rögzíti, hogy az amerikai Kongresszus kétkamarás / a Képviselőházból és a Szenátusból áll, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét országban a két ház egyetértése kell a törvényhozáshoz; a brit Parlamentnek csak az alsóháza választott, az amerikai Kongresszusnak – idővel – mindkettő; a brit Parlament két háza a történelmi előzményekből fakad, az amerikai Kongresszusé az állam szövetségi mivoltát fejezi ki; a brit választások szabálytalan időközönként / 4-5 évente voltak, az amerikaiak 2, illetve 6 évente).	0–4
	E2 Rögzíti, hogy a brit végrehajtó hatalom feje a miniszterelnök, rögzíti, hogy az amerikai végrehajtó hatalom feje az elnök, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. a miniszterelnök csak kormányfő, az elnök egyben államfő is; a miniszterelnököt a király nevezi ki / a Parlament választja, az elnököt a választók választják az elektori rendszeren keresztül).	0–4
	E3 Rögzít egy tény a brit Parlament és kormány viszonyáról (pl. a Parlamentben többséget szerzett párt alakíthat kormányt; a Parlament lemondathatja a miniszterelnököt; a kormány felelős a Parlamentnek), rögzít egy tény az amerikai Kongresszus és az elnök viszonyáról (pl. az elnök választása független a törvényhozástól; a kormány nem a Kongresszusnak felelős; a Kongresszus le tudja váltani az elnököt), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. előbbi parlamentáris, utóbbit elnöki rendszernek nevezzük; a miniszterelnök mindig a többségi párt vezetője, az elnöknek nincs feltétlenül többsége a Kongresszusban; mindkét országban teljesül a hatalommegosztás elve).	0–4
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–4
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

Az áprilisi törvények és a kiegyezés

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT

Az áprilisi törvények és a kiegyezés (komplex – összehasonlító)

Szempontok	Műveletek és tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja az áprilisi törvények és a kiegyezés révén kialakult államszervezet létrejöttét, működését és értékelését a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti az áprilisi törvények szentesítésének időpontját: 1848. április 11.	0–2
	T2 Rögzíti a kiegyezés időpontját: 1867.	0–2
	T3 Rögzít egy térbeli elemet az áprilisi törvényekkel kapcsolatban (pl. Magyarország a Habsburg Birodalom része volt; Pozsonyban voltak az országgyűlések; a törvények értelmében Pest lesz az országgyűlések helyszíne).	0–2
	T4 Rögzíti, hogy Magyarország az Osztrák–Magyar Monarchia része volt / létrejött az Osztrák–Magyar Monarchia.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. király, kormány / miniszterelnök, külpolitika, hadsereg.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. népképviselői országgyűlés, közös ügyek, dualizmus, alkotmányos monarchia.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy tényt az uralkodói hatalomról az áprilisi törvények alapján (pl. király a végrehajtó hatalmat a magyar kormányon keresztül gyakorolja; a király személye biztosítja a birodalom egységét), rögzít egy tényt az uralkodói hatalomról a kiegyezési törvény alapján (pl. az uralkodónak nem lehet abszolút hatalma; az uralkodó ellenőrizte a kormányt; előszentesítési joga volt), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. 1848-ban és 1867-ben is volt a minisztereknek ellenjegyzési joga; mindkét törvény akadályozta az uralkodók abszolutista törekvéseit; 1848-ban inkább perszonálunió, míg 1867-ben inkább reálunió jött létre; Magyarország mindkét esetben a birodalom része maradt; mindkét esetben alkotmányos monarchia jött létre; az uralkodói jogkör erősebb lett 1867-ben, mint amilyen az áprilisi törvényekkel volt).	0–4
	F2 Rögzít egy lényegi tényt a történész leírásából a hadügy kérdésével kapcsolatban (pl. Magyarországon idegen katonai alakulatok állomásoztak; továbbra is a király irányította a hadsereget; nem volt önálló magyar hadsereg; az uralkodó a magyar miniszterelnök hatáskörébe utalta a magyarországi alakulatokat), rögzít egy lényegi tényt a hadügy kérdésével kapcsolatban a kiegyezési törvényben (pl. a királyé volt a hadsereg irányításának a joga; a magyar országgyűlés szavazta meg az újoncokat), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. az áprilisi törvényekben a hadügy kérdését nem tisztázták, a kiegyezés rendelkezett a közös hadseregről; a király hadügyi döntéseit miniszteri ellenjegyzéshez kötötték 1848-ban, 1867-ben erre már nem volt szükség, mert közös ügy lett; a hadsereg hűségének biztosítása mind a magyar kormányt, mind az uralkodót aggasztotta;	0–4

	a hadsereg vezénylésének kérdése hozzájárult a szabadságharc kirobbanásához, a kiegyezés után is állandó viták forrása volt; a magyar politikusok jelentős része mindkét esetben pártolta az önálló magyar hadsereg kialakítását; a magyarok mindkét esetben törekedtek a hadsereg ellenőrzésére).	
	F3 Rögzíti az áprilisi törvényekről szóló értékelés egy lényegi elemét (pl. az áprilisi törvények lebontották a régi politikai rendet; megszűnt a rendi országgyűlés), rögzíti a válasz egy lényegi elemét (pl. a szabadságharc hozzájárult a kiegyezés megszületéséhez, Deák nem akadályozta Kossuth politikáját a szabadságharc idején; a kiegyezés békés / tárgyalásos úton valósult meg), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. a kiegyezés az 1848-as áprilisi törvények eredményeire épült; a kiegyezés megtartotta a népképviselőket / felelős kormányt az áprilisi törvényekből; mindkét törvény elősegítette a polgárosodást; Deák mindkét esetben a tárgyalásos rendezés híve volt; az áprilisi törvényeket a közvélemény döntő többsége támogatta, a kiegyezés tartalma megosztotta a társadalmat).	0–4
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzít egy lényegi tényt az áprilisi törvények megszületésével kapcsolatban (pl. a márciusi pesti forradalom / európai forradalmi hullám segítette elő; a reformkor politikusai készítettek elő évtizedeken keresztül; a rendi országgyűlés fogadta el / a király szentesítette), rögzít egy lényegi tényt a kiegyezés megszületésével kapcsolatban (pl. a Habsburg Birodalom katonai vereségei / kedvezőtlen pénzügyi / politikai helyzete segítette elő; Deák Ferenc és az udvar tárgyalásai készítettek elő; az önkényuralom nem volt fenntartható; a nagyhatalmak is ösztönözték létrejöttét), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét esetben az országgyűlés törvényesítette az átalakulást; mindkét esetben a nemzetközi körülmények kedveztek a magyar törekvéseknek; a kiegyezés tartósabbnak bizonyult; mindkét esetben a törvények megszületése előtt létrejött a magyar kormány Batthyány Lajos, illetve Andrássy Gyula vezetésével; V. Ferdinánd királyként szentesítette az áprilisi törvényeket, míg Ferenc Józsefet a kiegyezés kapcsán koronázták meg magyar királynak).	0–4
	E2 Rögzíti, hogy az áprilisi törvények felszámolták a rendi országgyűlést / népképviselői országgyűlést hoztak létre, rögzíti, hogy a kiegyezés után újra rendszeres lett a népképviselői országgyűlés / az országgyűlés az áprilisi törvények alapján került összehívásra, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét esetben az uralkodó hívta össze az országgyűlést / a kormány az országgyűlésnek volt felelős; mindkét esetben a választójoghoz kötött választójog működött / a nem nemesek is rendelkeztek már választójoggal; az országgyűlés mindkét esetben kétkamarás volt).	0–4
	E3 Rögzít egy lényegi tényt a közjogi kérdés kapcsán 1848-ban (pl. 1848-ban nem volt önálló külügy / volt önálló pénzügy; nem voltak közös ügyek), rögzít egy lényegi tényt a közjogi kérdés kapcsán 1867-ben (pl. a külügy és a pénzügy is közös ügy lett; közös miniszterek felügyelték a pénzügyet / külügyet), és ezzel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét esetben a Pragmatica Sanctióra épült a két ország viszonya; a magyar kormányok egyik esetben sem akartak elszakadni a Habsburg-monarchiától; 1848-ban pénzügyi önállóságra törekedett / önálló pénzt vezetett be, míg 1867 után közös pénz lett; 1848-ban nem	0–4

	számolták fel a belső vámhatárt, 1867 után közös vámterület jött létre a birodalmon belül; a közös ügyek kérdése volt a szabadságharc kirobbanásának egyik oka; a közös ügyeket a dualizmus két államának parlamenti delegációi ellenőrizték).	
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–4
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

I. Károly és Hunyadi Mátyás

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT

I. Károly és Hunyadi Mátyás (komplex – összehasonlító)

Szemponatok	Műveletek és tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően I. Károly és Hunyadi Mátyás uralmát veti össze a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti, hogy I. Károly 1301 / 1308 / 1310–1342 között uralkodott.	0–2
	T2 Rögzíti, hogy Hunyadi Mátyás 1458–1490 között uralkodott.	0–2
	T3 Rögzíti a téma egy térbeli elemét Károllyal kapcsolatban (pl. tartományurak területei, Temesvár / Visegrád / Buda királyi központok, a dinasztia nápolyi származása, szövetség Csehországgal / Lengyelországgal).	0–2
	T4 Rögzíti a téma egy térbeli elemét Mátyással kapcsolatban (pl. Buda / Visegrád királyi központok, déli végvár vonal / Nándorfehérvár, nyugati hódítások: Bécs / Ausztria / Morvaország / Szilézia).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. király, regálé, rendi monarchia, báró / familiaritás / nemesség.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. bandérium, honorbirtok, rendkívüli hadiadó, fekete sereg.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti, hogy az Anjou-korban a király volt a legnagyobb birtokos / a királyi birtokállomány meghaladta a 30 leggazdagabb báróét együttesen, rögzíti, hogy a Hunyadiak korában a király már csak egy volt a nagybirtokosok közül, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. I. Károly a tartományurak legyőzésével növelte a birtokállományt, Mátyás hatalomra jutása viszont a bárókkal kötött kompromisszum eredménye volt; már az Anjou-korban sem a birtokállomány volt a királyi hatalom alapja; mindkét uralkodó birtokadományokkal igyekezett hű bárói réteget kialakítani; Károly honorbirtokokat is adományozott, ezek Mátyás korára azonban örökbirokká alakultak).	0–4
	F2 Rögzíti, hogy Károly haderejét jelentős részben bandériumok / nehézlovasság alkották, rögzíti, hogy Mátyás haderejének jelentős része zsoldos volt, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét időszakban a korábbihoz képest a nyugati minta átvétele / modernizáció történt; a hadsereg szerkezete tükrözte a társadalmi viszonyokat / a rendi fejlődést; a magyar haderő az egész középkorban alapvetően lovashadsereg volt; Mátyás hadserege inkább korát meghaladó / kivételes volt, míg Károlyé illeszkedett a kor viszonyaihoz).	0–4
	F3 Rögzíti, hogy Károly korában az országos méltóságokat familiárisaik segítették feladataikban / az országgyűlés szerepe a törvényhozásban csekély volt, rögzíti, hogy Mátyás korában bizonyos feladatokat már fizetett hivatalnokok láttak el / az országgyűlés részt vett a törvényhozásban, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét uralkodó intézkedései	0–4

	tekinthetők központosításnak; a hivatalok működése megfelelt a kortársadalmi viszonyainak / az uralkodói jövedelmeknek; a rendi monarchia az Anjou-korban még csak kialakulóban volt, a Hunyadiak alatt már ténylegesen működött).	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzít egy lényeges tényt Károly hatalomra jutásával kapcsolatban (pl. leányági Árpád-házi származása legitimálta; meg kellett küzdenie más leányági trónkövetelőkkel; meg kellett küzdenie a tartományurakkal; a pápa támogatta trónigényét; többször koronázták / kezdetben nem birtokolta a Szent Koronát), rögzít egy lényeges tényt Mátyás hatalomra jutásával kapcsolatban (pl. az országgyűlés választotta királynak; a bárói ligák kompromisszumaként jutott hatalomra; apja törökellenes sikerei tették népszerűvé; az őt segítő nagybátyját is félreállította; vissza kellett szereznie a Szent Koronát), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Károly örökösödésre, Mátyás viszont a rendek akaratára hivatkozott; mindkettőnek meg kellett küzdenie más trónkövetelőkkel; mindkettő fokozatosan erősítette meg hatalmát; mindkettő sikerrel őrizte meg / állította helyre az ország területi egységét; mindkettőjüknél a Szent Koronával történő koronázás jelentette a hivatalos elismerést).	0–4
	E2 Rögzíti, hogy Károly jövedelmei jórészt regálék / bányászatból származó jövedelmek voltak, rögzíti, hogy Mátyás jövedelmei jórészt jobbágyi adók / a rendkívüli hadiadó volt, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. ez összefüggött a mezőgazdasági árutermelés fejlettségével; Károly ennek érdekében hozott bányászati reformokat, Mátyás pedig adóreformokat; Károly jövedelmének korlátja a nemesfémkincs kimerülése, Mátyásénak a jobbágyság túladóztatása volt; Károly a regálékhoz királyi jogon, Mátyás az adókhoz az országgyűlés hozzájárulásával jutott; Mátyás átalakította a Károly korában létező jövedelemforrásokat – pl. harmincad / koronavám, kapuadó / füstpénz).	0–4
	E3 Rögzíti, hogy Károlyt (idősebb) fia, Lajos követte a trónon, rögzíti, hogy Mátyást törvénytelen fia / Corvin János nem követte a trónon, és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindketten dinasztiaalapításra törekedtek; Károlynak sikerült a dinasztiaalapítás, Mátyásnak nem; Károly Árpád-házi leszármazásra hivatkozhatott / a nápolyi királyi családból származott, Mátyásnak nem voltak uralkodó ősei / római származást kreáltak humanista tudósai; Károly házassága szövetségi viszonyt erősített meg, Mátyásé az egyenrangúságot volt hivatott demonstrálni / dinasztiaalapítási kísérlet volt; Károly öröksége fiával tovább élt, Mátyás után azonban meggyengült a királyi hatalom).	0–4
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–4
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22